
Državni izpitni center

M 1 6 1 4 1 1 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

FIZIKA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 10. junij 2016

SPLOŠNA MATURA

Moderirana različica

IZPITNA POLA 1

Naloga	Odgovor
1	♦ B
2	♦ D
3	♦ D
4	♦ C
5	♦ B
6	♦ D
7	♦ B
8	♦ A
9	♦ C

Naloga	Odgovor
10	♦ A
11	♦ D
12	♦ A
13	♦ D
14	♦ C
15	♦ D
16	♦ C
17	♦ D
18	♦ C

Naloga	Odgovor
19	♦ D
20	♦ B
21	♦ B
22	♦ B
23	♦ B
24	♦ D
25	♦ B
26	♦ D
27	♦ C

Naloga	Odgovor
28	♦ D
29	♦ A
30	♦ C
31	♦ C
32	♦ D
33	♦ C
34	♦ D
35	♦ A

Za vsak pravičen odgovor 1 točka.

Skupno število točk IP 1: 35

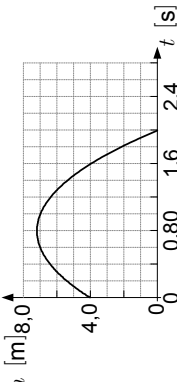
IZPITNA POLA 2

1. Merjenje

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila																																								
1.1	2	<table border="1"> <thead> <tr> <th>α [°]</th> <th>a_g [m s^{-2}]</th> <th>a_d [m s^{-2}]</th> <th>$\cos \alpha$</th> <th>$a_g - a_d$ [m s^{-2}]</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>10</td> <td>3,2</td> <td>0,28</td> <td>0,98</td> <td>2,9</td> </tr> <tr> <td>20</td> <td>4,8</td> <td>2,0</td> <td>0,94</td> <td>2,8</td> </tr> <tr> <td>30</td> <td>6,3</td> <td>3,7</td> <td>0,87</td> <td>2,6</td> </tr> <tr> <td>40</td> <td>7,6</td> <td>5,3</td> <td>0,77</td> <td>2,3</td> </tr> <tr> <td>50</td> <td>8,6</td> <td>6,7</td> <td>0,64</td> <td>1,9</td> </tr> <tr> <td>60</td> <td>9,4</td> <td>7,9</td> <td>0,50</td> <td>1,5</td> </tr> <tr> <td>70</td> <td>9,9</td> <td>8,9</td> <td>0,34</td> <td>1,0</td> </tr> </tbody> </table>	α [°]	a_g [m s^{-2}]	a_d [m s^{-2}]	$\cos \alpha$	$a_g - a_d$ [m s^{-2}]	10	3,2	0,28	0,98	2,9	20	4,8	2,0	0,94	2,8	30	6,3	3,7	0,87	2,6	40	7,6	5,3	0,77	2,3	50	8,6	6,7	0,64	1,9	60	9,4	7,9	0,50	1,5	70	9,9	8,9	0,34	1,0	<p>Izračun $\cos \alpha$ ... 1 točka.</p> <p>Izračun $a_g - a_d$ ... 1 točka.</p> <p>Za posamezno točko je lahko v vsaki koloni en napačen rezultat.</p>
α [°]	a_g [m s^{-2}]	a_d [m s^{-2}]	$\cos \alpha$	$a_g - a_d$ [m s^{-2}]																																							
10	3,2	0,28	0,98	2,9																																							
20	4,8	2,0	0,94	2,8																																							
30	6,3	3,7	0,87	2,6																																							
40	7,6	5,3	0,77	2,3																																							
50	8,6	6,7	0,64	1,9																																							
60	9,4	7,9	0,50	1,5																																							
70	9,9	8,9	0,34	1,0																																							
1.2	3	<p>♦ graf</p>	<p>Pravilno označene osi in izbira enot ... 1 točka.</p> <p>Pravilno vnesene točke ... 1 točka.</p> <p>Premica, ki se točkam najbolj prilaga ... 1 točka.</p>																																								
1.3	2	<p>♦ koeficient: $k = 3,0 \text{ m s}^{-2}$</p> $k = \frac{3,0 \text{ m s}^{-2}}{1,0} = 3,0 \text{ m s}^{-2}$	<p>Postopek ... 1 točka.</p> <p>Izračun ... 1 točka.</p>																																								
1.4	1	<p>♦ zveza: $k = 2 \cdot g \cdot k_t$</p>																																									

1.5	1	<p>♦ koeficient trenja: $k_t = 0,15$</p> $k_t = \frac{k}{2 \cdot g} = \frac{3,0 \text{ m s}^{-2}}{2 \cdot 9,8 \text{ m s}^{-2}} = 0,15$	
1.6	2	<p>♦ absolutna napaka: $\Delta k_t = 0,01$</p> $\delta k_t = \delta k + \delta g = 9 \%$ $\Delta k_t = \delta k_t \cdot k_t = 9 \% \cdot 0,15 = 0,01$	<p>Relativna napaka ... 1 točka. Absolutna napaka ... 1 točka.</p>
1.7	2	<p>♦ kot pri strmem klancu: $\alpha = 90^\circ$</p> $a_g - a_d = 0 \text{ m s}^{-2}$ <p>♦ kot pri majhnem klancu: $\alpha = 0^\circ$</p> $a_g - a_d = 3,0 \text{ m s}^{-2}$	<p>Izračun pri $\alpha = 90^\circ$ ... 1 točka Izračun pri $\alpha = 0^\circ$ ... 1 točka.</p>
1.8	2	<p>♦ Napaka merilnika ne vpliva na izračun koeficienta trenja. Utemeljitev: koeficient trenja je treba izračunati iz razlike pospeškov. Posamezni izmerek pospeška ima sistematično napako, ki se pri odštevanju pospeškov odšteje, in zato ta napaka ne vpliva na izračun koeficienta trenja.</p>	<p>Odgovor ... 1 točka Utemeljitev ... 1 točka.</p>

2. Mehanika

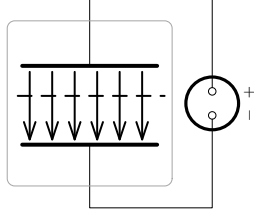
Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ enačba: $v = v_0 + at$ ali $v^2 = v_0^2 + 2ax$ ♦ količine: x – lega, v – hitrost, a – pospešek 	
2.2	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ začetna hitrost: $v_0 = 8,0 \text{ m s}^{-1}$ ♦ čas: $t = 0,80 \text{ s}$ 	Začetna hitrost ... 1 točka. Čas ... 1 točka.
2.3	1	♦ pospešek: $a = -9,81 \text{ m s}^{-2} = -10 \text{ m s}^{-2}$	
2.4	1	♦ Ploščina predstavlja premik telesa.	
2.5	1	♦ premik telesa: $x = 3,2 \text{ m}$ $x = (8 \text{ m s}^{-1} \cdot 0,80 \text{ s})/2 = 3,2 \text{ m}$	
2.6	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ največja višina: $h_{\text{max}} = 7,2 \text{ m}$ ♦ začetna višina: $h_0 = 4,0 \text{ m}$ $h_{\text{max}} = (12 \text{ m s}^{-1} \cdot 1,2 \text{ s})/2 = 7,2 \text{ m}$ $h_0 = 7,2 \text{ m} - 3,2 \text{ m} = 4,0 \text{ m}$ 	Največja višina ... 1 točka. Začetna višina h_0 ... 1 točka. Izračun ... 1 točka.
2.7	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ časovni potek lege žoge 	Začetna višina in največja višina ... 1 točka. Graf ... 1 točka.
2.8	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ hitrost po prvem odboju: $v_1 = 10 \text{ m s}^{-1}$ ♦ hitrost pred drugim odbojem: $v_2 = -10 \text{ m s}^{-1}$ ♦ Delo sile zračnega upora je bilo zanemarljivo, ker je bila velikost hitrosti po prvem odboju enaka velikosti hitrosti pred drugim odbojem. 	Pravilen odgovor z utemeljitvijo ... 2 točki. Samo odčitane vrednosti ... 1 točka.
2.9	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ sila: $F = 22 \text{ N}$ $F\Delta t = \Delta G$, $F = 0,01 \text{ kg} (10 + 12) \text{ m s}^{-1}/0,01 \text{ s} = 22 \text{ N}$ 	Izraz ... 1 točka. Izračun ... 1 točka.

3. Termodinamika

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ enačba za specifično toploto: $c = \frac{Q}{m\Delta T}$ ♦ količine: c – specifična toplota; Q – toplota, ki jo telo izmenja z okolico; m – masa telesa; ΔT – sprememba temperature telesa 	Izraz ... 1 točka. Poimenovanja ... 1 točka.
3.2	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ masa: $m = \rho V = 0,75 \text{ kg}$ ♦ temperatura: $T = 293 \text{ K}$ 	Masa ... 1 točka. Temperatura ... 1 točka.
3.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ sprememba temperature vode: 32 K $\Delta T = \frac{Q}{mc}$ 	
3.4	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ toplota: 252 kJ $Q = mc(T_v - T_1) = 0,75 \text{ kg} \cdot 4200 \text{ J kg}^{-1} \text{ K}^{-1} \cdot 80 \text{ K} = 252 \text{ kJ}$ 	
3.5	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ stanje: 683 g vode pri 373 K in 67 g pare pri 373 K preostanek toplote po segrevanju vode do vrelišča: $Q_2 = 400 \text{ kJ} - 252 \text{ kJ} = 148 \text{ kJ}$ masa izparele vode pri 373 K: $m_1 = \frac{Q_2}{q} = 67 \text{ g}$ masa preostanka vode pri 373 K: $m_2 = m - m_1 = 682 \text{ g}$ 	Preostanek toplote po segrevanju do vrelišča ... 1 točka. Masa izparele vode ... 1 točka. Masa preostanka vode ... 1 točka.
3.6	4	<ul style="list-style-type: none"> ♦ sprememba prostornine: $\Delta V = V_2 - V_1 = 115 \text{ dm}^3$ prostornina kapljevine vode $V_1 = \frac{m_1}{\rho} = 67 \text{ ml}$ kilomolska masa vode $M = 18 \text{ kg kmol}^{-1}$ prostornina pare $V_2 = \frac{m_2 R T}{M p} = 0,115 \text{ m}^3$ 	Prostornina kapljevine vode ... 1 točka. Kilomolska masa vode ... 1 točka. Izračun prostornine pare ... 1 točka. Rezultat ... 1 točka.
3.7	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ delo: $A = p\Delta V = 11,5 \text{ kJ}$ 	Izraz ... 1 točka. Rezultat ... 1 točka.

4. Električna in magnetizem

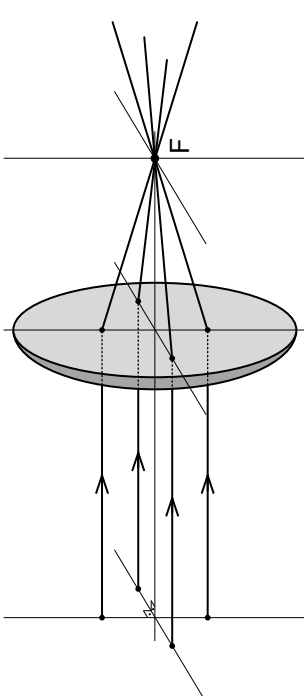
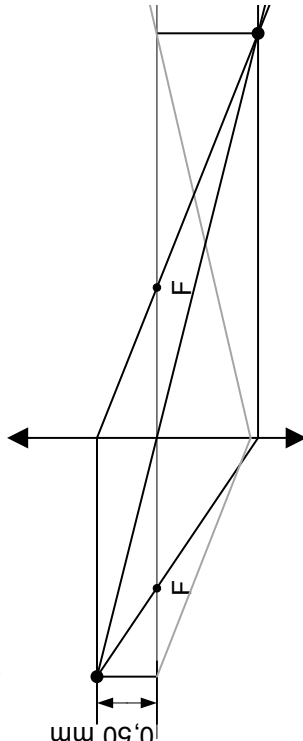
Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ silnice: vodoravno od plusa k minusu (v levo), polje je homogeno ♦ ekvipotencialna črta: vzporedno s ploščama 	<p>Silnice ... 1 točka. Ekvipotencialna črta ... 1 točka.</p>
4.2	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ kapaciteta: 0,71 nF $C = \epsilon_0 \frac{a^2}{d} = 7,1 \cdot 10^{-10} \text{ F}$	
4.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ naboj: 0,43 μAs $e = CU = 4,3 \cdot 10^{-7} \text{ As}$	
4.4	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ energija: $1,3 \cdot 10^{-4} \text{ J}$ $W_C = \frac{1}{2} CU^2 = 1,3 \cdot 10^{-4} \text{ J}$	
4.5	3	<ul style="list-style-type: none"> ♦ sila: $1,9 \cdot 10^{-13} \text{ N}$ $F = eE = e_0 \frac{U}{d} = 1,9 \cdot 10^{-13} \text{ N}$ <ul style="list-style-type: none"> ♦ pospešek: $2,1 \cdot 10^{17} \text{ ms}^{-2}$ $a = \frac{F}{m} = 2,1 \cdot 10^{17} \text{ ms}^{-2}$	<p>Jakost električnega polja ... 1 točka. Sila ... 1 točka. Pospešek ... 1 točka.</p>
4.6	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ hitrost: $1,5 \cdot 10^7 \text{ ms}^{-1}$ $e_0 U = \frac{m_e v_e^2}{2} \rightarrow v_e = \sqrt{\frac{2e_0 U}{m_e}} = 1,5 \cdot 10^7 \text{ ms}^{-1}$	<p>Postopek ... 1 točka. Izračun ... 1 točka.</p>
4.7	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ čas: $6,9 \cdot 10^{-11} \text{ s}$ $d = \frac{v_e}{2} t \rightarrow t = \frac{2d}{v_e} = 6,9 \cdot 10^{-11} \text{ s}$	<p>Postopek ... 1 točka. Izračun ... 1 točka.</p>

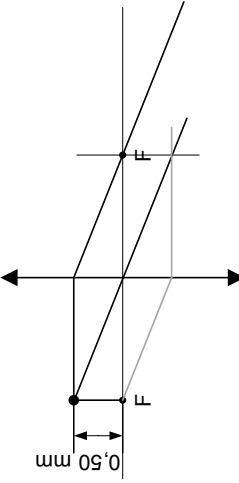
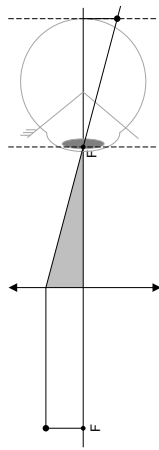

4.8	3	<p>♦ število elektronov: 170</p> $N = \frac{It}{e_0} = 170$ <p>♦ moč: 0,24 mW</p> $P = UI = 0,24 \text{ mW}$	<p>Postopek za število elektronov ... 1 točka. Izračun števila elektronov ... 1 točka. Moč ... 1 točka.</p>
-----	---	--	---

5. Nihanje, valovanje in optika

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5.1	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ hitrost: $c = 3,0 \cdot 10^8 \text{ m s}^{-1}$ ♦ valovne dolžine: 400 nm–700 nm 	<p>Hitrost ... 1 točka. Valovne dolžine ... 1 točka.</p>
5.2	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ lomni kot: 21° ♦ sprememba kota: 14° 	<p>Lomni kot ... 1 točka. Sprememba kota ... 1 točka.</p>
5.3	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ slika žarkov po prehodu skozi lečo 	<p>Vsaj en par žarkov pravilno narisan ... 1 točka. Oba para ... 1 točka.</p>
5.4	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ zorni kot: $\alpha = 0,11^\circ$ $\tan \alpha = \frac{p}{f} = \frac{0,50 \text{ mm}}{250 \text{ mm}} = 0,002 \rightarrow \alpha = 0,11^\circ$	
5.5	4	<ul style="list-style-type: none"> ♦ slika tipičnih žarkov 	<p>Žarki in slika predmeta ... 1 točka. Slikovna razdalja ... 1 točka. Velikost slike ... 1 točka. Opis slike ... 1 točka.</p>
		<ul style="list-style-type: none"> ♦ oddaljenost od leče: $b = \frac{af}{a-f} = 21,7 \text{ cm}$ 	

		<ul style="list-style-type: none"> ♦ velikost slike: $s = p \frac{b}{a} = 1,7 \text{ mm}$ ♦ Slika je prava (realna). 		
5.6	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ žarka iz zgornje točke predmeta 		
5.7	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ kot žarka: $0,57^\circ$ $\tan \alpha_L = \frac{p}{f_L} \rightarrow \alpha_L = 0,57^\circ$ 		
5.8	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ faktor: 5 $M_L = \frac{\tan \alpha_L}{\tan \alpha_0} = \frac{p \cdot x_0}{f_L \cdot p} = \frac{x_0}{f_L} = 5,0 \text{ ali } M_L \approx \frac{\alpha_L}{\alpha_0} = \frac{0,57^\circ}{0,115^\circ} = 5$	Postopek ... 1 točka. Postopek in rezultat ... 2 točki.	

6. Moderna fizika in astronomija

Vpr.	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6.1	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ definicija: $j = \frac{P}{S_{\perp}}$ ♦ količine: P – svetlobni tok; $S_{\perp}$ – površina ploskve, skozi katero prehaja svetlobni tok P, ploskev mora ležati pravokotno na smer potovanja svetlobe 	
6.2	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ gostota svetlobnega toka: $6,4 \cdot 10^7 \text{ W m}^{-2}$ $j = \sigma T^4 = 5,67 \cdot 10^{-8} \text{ W m}^{-2} \text{ K}^{-4} \cdot (5,8 \cdot 10^3 \text{ K})^4 = 6,4 \cdot 10^7 \text{ W m}^{-2}$ 	Postopek ... 1 točka. Izračun ... 1 točka.
6.3	1	<ul style="list-style-type: none"> ♦ svetlobni tok: $4,0 \cdot 10^{26} \text{ W}$ $P = 4\pi r^2 j = 4\pi (7,0 \cdot 10^8 \text{ m})^2 \cdot 6,42 \cdot 10^7 \frac{\text{W}}{\text{m}^2} = 3,95 \cdot 10^{26} \text{ W}$ 	
6.4	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ sproščena energija: 26,7 MeV $\Delta m = 4m_p + 2m_e - m_{\text{He}} = 0,0287 \text{ u}$ $W = \Delta m c^2 = 0,0287 \cdot 931,5 \text{ MeV} = 26,7 \text{ MeV}$ 	Postopek ... 1 točka. Izračun ... 1 točka.
6.5	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ gostota svetlobnega toka: $1,4 \text{ kW m}^{-2}$ $j = \frac{P}{4\pi r^2} = \frac{3,9 \cdot 10^{26} \text{ W}}{4\pi (1,5 \cdot 10^{11} \text{ m})^2} = 1,4 \frac{\text{kW}}{\text{m}^2}$ 	Postopek ... 1 točka. Izračun ... 1 točka.
6.6	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ prejeta energija: $1,8 \cdot 10^{17} \text{ J}$ $W = j\pi r^2 t = 1,38 \text{ kW m}^{-2} \cdot \pi \cdot (6400 \text{ km})^2 \cdot 1 \text{ s} = 1,8 \cdot 10^{17} \text{ J}$ 	Postopek ... 1 točka. Izračun ... 1 točka.
6.7	1	♦ absorpcijski spekter	
6.8	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ energija fotona: 2,55 eV $W = \frac{hc}{\lambda} = \frac{6,6 \cdot 10^{-34} \text{ Js} \cdot 3,0 \cdot 10^8 \text{ m s}^{-1}}{486 \cdot 10^{-9} \text{ m}} = 4,07 \cdot 10^{-19} \text{ J} = 2,55 \text{ eV}$ 	Postopek ... 1 točka. Izračun ... 1 točka.
6.9	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ energija fotona ustreza prehodu med stanjema $n = 2$ in $n = 4$. Izračun: $3,4 \text{ eV} - 0,85 \text{ eV} = 2,55 \text{ eV}$ 	Energijski stanji ... 1 točka. Izračun ... 1 točka.

Skupno število točk IP 2: 45